

Αθήνα, 10.06.2025

Προς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Λεωφόρος Μεσογείων 119, 10192 Αθήνα

Κοιν: Γραφείο Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Σταύρου Παπασταύρου
Γραφείο Γενικού Γραμματέως Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών, κου Αριστοτέλη Αιβαλιώτη

Θέμα: Απάντηση στην από 21.05.2025 και με α.π. Ερώτησης 5516/21.05.2025 (α.π. ΥΠΕΝ/ΥΠΣΥΝ/54903/1644/21.05.2025) Ερώτηση των Βουλευτών με θέμα: «Αποθήκευση CO2 στον Πρίνο - πράσινη τεχνολογία ή κίνδυνος για το περιβάλλον & την τοπική κοινωνία;»

Αξιότιμες Κυρίες, Αξιότιμοι Κύριοι,

Όπως έχουμε εκθέσει και σε προγενέστερες ερωτήσεις κοινοβουλευτικού ελέγχου αναφορικά με τον εν θέματι έργο, θα θέλαμε και με την παρούσα να θέσουμε υπόψη σας τα ακόλουθα σχέση με την Αναφορά που μας έχει αποσταλεί :

Με το άρθρο 228 του Ν.4920/2022 (ΦΕΚ Α' 74/15.04.2022) διευρύνθηκε ο σκοπός της ΕΔΕΥΕΠ Α.Ε. σε έργα Αποθήκευσης Διοξειδίου του Άνθρακα και η ΕΔΕΥΕΠ Α.Ε. ορίζεται ως η αρμόδια αρχή να διαχειρίζεται τα αποκλειστικά δικαιώματα του Δημοσίου περί εξερεύνησης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και άλλων αερίων ή υγρών στοιχείων και ενώσεων σε γεωλογικούς σχηματισμούς. Περαιτέρω, με την με Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓρΓΓΕΟΠΥ/9845/512 (ΦΕΚ 611/Β/09.03.2023) απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η Εταιρεία ορίστηκε φορέας υλοποίησης για το Υπο-έργο 2 «Ανάπτυξη τεχνολογίας δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα».

Η δέσμευση και η υπόγεια αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα αποτελεί ένα από τα ισχυρότερα εργαλεία για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης και την επίτευξη των στόχων του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), καθώς επιτρέπει την καθαρή μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

1. Έχοντας υπόψη ότι το κοίτασμα του Πρίνου βρίσκεται πάνω σε σεισμικό ρήγμα, και ότι το CO₂ υπό πίεση διαβρώνει τον ασβεστόλιθο αποδυναμώνοντας τα πετρώματα και απελευθερώνοντας θανατηφόρα νέφη αερίων στη θαλάσσια περιοχή η οποία έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή Natura, προτίθεστε να σταματήσετε τη δημιουργία μονάδας αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο σχεδόν εξαντλημένο κοίτασμα πετρελαίου του Πρίνου;

Η αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στο σχεδόν εξαντλημένο κοίτασμα του Πρίνου αποτελεί μέρος μιας τεχνολογικά ώριμης και διεθνώς αναγνωρισμένης λύσης μετριασμού της κλιματικής αλλαγής. Η τεχνολογία CCS έχει ήδη εφαρμοστεί με επιτυχία σε διάφορα σημεία του κόσμου, προσφέροντας ασφαλή και μακροχρόνια αποθήκευση CO₂ σε γεωλογικούς σχηματισμούς, μειώνοντας δραστικά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από βιομηχανικές δραστηριότητες.

Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι η συγκεκριμένη λύση είναι κρίσιμη για την επίτευξη των κλιματικών μας στόχων, ενώ παράλληλα ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής βιομηχανίας, προσφέροντας διέξοδο για την ανθρακοποίησή της χωρίς απώλεια θέσεων εργασίας ή παραγωγικής δραστηριότητας.

Καταρχάς πρέπει να σημειώσουμε ότι ο ισχυρισμός πως τάχα «απελευθερώνονται θανατηφόρα νέφη αερίων στη θαλάσσια περιοχή» είναι 100% επιστημονικά αβάσιμος. Το ίδιο το διοξείδιο του άνθρακα δεν είναι τοξικό (υπάρχει ήδη στην ατμόσφαιρα) και ούτε προκαλεί τη δημιουργία άλλων τοξικών αερίων. Διευκρινίζουμε επίσης (προς αποφυγή δημιουργίας λανθασμένων εντυπώσεων στη βάση όσων αναφέρονται στην ερώτηση) ότι α) η συγκεκριμένη περιοχή έχει μία από τις χαμηλότερες σεισμικότητες σε ολόκληρο τον ελληνικό χώρο (η σεισμικότητα στη λεκάνη του Πρίνου αλλά και της γύρω περιοχής είναι ιδιαίτερα χαμηλή βάσει στοιχείων του Εθνικού Αστεροσκοπίου των Αθηνών και των Εργαστηρίων Σεισμολογίας του ΕΚΠΑ και ΑΠΘ), και β) η όρυξη γεωτρήσεων ΔΕΝ ενέχει τον κίνδυνο σεισμικής διέγερσης, όπως άλλωστε αποδεικνύεται από την όρυξη πάνω από 70 γεωτρήσεων κατά τη διάρκεια της εκμετάλλευσης του κοιτάσματος πετρελαίου κατά τα τελευταία 40 έτη, χωρίς κανένα πρόβλημα.

Ειδικότερα, τα τεκτονικά χαρακτηριστικά και η σεισμική επικινδυνότητα της περιοχής μελέτης έχουν αναλυθεί στο κεφ. 8.4.4 της Μελέτης Περιβαλλοντικών Ερευνών (ΜΠΕ) ενώ στο κεφ. 10.4.5.4 (επίπτωση στα γεωλογικά και τεκτονικά χαρακτηριστικά) αναφέρεται ότι «σύμφωνα με τις παραδοτέες εκθέσεις για την Άδεια Διερεύνησης που εκπονήθηκαν από την Energean τον Νοέμβριο του 2023, προέκυψε πως το CO₂ είναι ήδη παρόν σε αυτά τα κοιτάσματα και υπάρχει εδώ και εκατομμύρια χρόνια (τουλάχιστον για τη φόρτιση του πετρελαίου). Επομένως προκύπτει το συμπέρασμα ότι η παρουσία του υπάρχοντος CO₂ που υπάρχει στον ταμιευτήρα υποδηλώνει ότι υψηλοί βαθμοί αντίδρασης μεταξύ του διοχετευόμενου CO₂ και των πετρωμάτων του ταμιευτήρα μπορεί να είναι απίθανοι».

Εξάλλου, αναφορικά με τις περιοχές Natura, στο κεφ. 8.9.1 της ΜΠΕ περιγράφονται και αναλύονται οι περιοχές του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων περιοχών όπου το εξεταζόμενο Έργο βρίσκεται εντός της προστατευόμενης περιοχής Natura 2000 ΤΚΣ & ΖΕΠ GR1150014 «Θαλάσσια Περιοχή Καβάλας Θάσου». Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης εντοπίζονται οι περιοχές Natura 2000 ΕΖΔ GR1150010 «Δέλτα Νέστου και λιμνοθάλασσες Κεραμωτής – Ευρύτερη περιοχή», ΖΕΠ GR1150001 «Δέλτα Νέστου και Λιμνοθάλασσες Κεραμωτής και Νήσος Θασοπούλα» και ΖΕΠ GR1150012 «Θάσος (Όρος Υψάριο και παράκτια ζώνη)». Στα επόμενα κεφάλαια 10 και 11 εκτιμήθηκαν και αξιολογήθηκαν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις με συγκεκριμένη μεθοδολογία και παρουσιάστηκαν και μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεων αυτών κατά τις φάσεις κατασκευής, λειτουργίας και παύσης λειτουργίας. Εξάλλου επισημαίνουμε ότι έγινε έλεγχος πληρότητας της ΜΠΕ από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή (Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης) του ΥΠΕΝ κατά την οποία κρίθηκε πλήρης.

Η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) που θα εκδοθεί στη συνέχεια, από την ανωτέρω αρχή, σύμφωνα με τον ν. 4014/2011, ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης και εκτίμησης των επιπτώσεων του έργου, θα θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα, τους όρους και τους περιορισμούς μέσω των οποίων εξασφαλίζεται ότι το έργο/δραστηριότητα θα υλοποιηθεί σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.

2. Γιατί επιλέχτηκε να ενεργοποιηθεί η Δέσμευση, Χρήση και Αποθήκευση Άνθρακα στα σχεδόν εξαντλημένα κοιτάσματα πετρελαίου του Πρίνου όταν ο κόλπος της Καβάλας έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή Natura και να μην ενεργοποιηθεί το Μνημόνιο Συνεργασίας με την Αίγυπτο για

Δέσμευση, Χρήση και Αποθήκευση Άνθρακα στα εξαντλημένα κοιτάσματα υδρογονανθράκων στην Αίγυπτο που έχουν τη δυνατότητα αποθήκευσης 580 εκ. τόνων;

Η γεωλογική αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα, η οποία είναι απαραίτητη για την επίτευξη των εθνικών και ευρωπαϊκών στόχων, μπορεί να γίνει μόνο σε κατάλληλους για τον σκοπό αυτό γεωλογικούς σχηματισμούς, όπως εξαντλημένα κοιτάσματα πετρελαίου ή φυσικού αερίου, υπόγειους υφάλμυρους υδροφορείς, κλπ. Στην Ελλάδα, όπου δεν υπάρχουν πολυάριθμοι τέτοιοι γεωλογικοί σχηματισμοί όπως συμβαίνει στην περιοχή της Βόρειας Θάλασσας με το μακρύ ιστορικό σε εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, το σχεδόν εξαντλημένο κοίτασμα του Πρίνου αποτελεί τη μοναδική ρεαλιστική και πλέον ασφαλή λύση βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα λόγω (α) της γεωλογικής δομής του υπεδάφους και του ταμιευτήρα, τα οποία έχουν δοκιμαστεί στο πέρας δεκάδων εκατομμυρίων ετών ότι λειτουργούσαν αποτελεσματικά ως παγίδες εγκλωβισμού υγρών και αερίων υδρογονανθράκων (β) της διαθεσιμότητας εκτεταμένων δεδομένων για το υπέδαφος (γεωλογία, ιδιότητες του ταμιευτήρα κ.ο.κ.), η οποία προέκυψε λόγω των 40+ ετών παραγωγής στη περιοχή.

Η δέσμευση και η υπόγεια αποθήκευση διοξειδίου του στην περιοχή του Πρίνου είναι ένα από τα σημαντικότερα στη νότια Ευρώπη και έχει χαρακτηριστεί ως ευρωπαϊκό «Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος» (Project of Common Interest, PCI). Το έργο θα μετατρέψει το σχεδόν εξαντλημένο κοίτασμα πετρελαίου του Πρίνου σε υπόγεια αποθήκη διοξειδίου του άνθρακα, το οποίο θα αποθηκεύεται μόνιμα στον γεωλογικό σχηματισμό δημιουργώντας νέες σταθερές ενώσεις (ορυκτά). Πρέπει να σημειωθεί ότι η εξόρυξη πετρελαίου πραγματοποιείται στην περιοχή εδώ και πάνω από 40 χρόνια χωρίς περιβαλλοντικά προβλήματα και σε αρμονική συνύπαρξη με τις υπόλοιπες δραστηριότητες της περιοχής, όπως ο τουρισμός, προσφέροντας κατά αυτό το τρόπο τις πιο σημαντικές διαβεβαιώσεις για ασφαλή αποθήκευση (δίχως διαρροές δηλαδή στην ατμόσφαιρα ή στη θάλασσα). Η ανάπτυξη του έργου θα γίνει με πλήρη σεβασμό στην περιβαλλοντική νομοθεσία καθώς και την Ευρωπαϊκή Οδηγία που διέπει τους κανόνες ασφαλούς αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα. Επίσης, η αποθήκευση θα γίνεται αυστηρά και μόνο βάσει των κανόνων που θα ορίζονται στην άδεια αποθήκευσης και στην ΑΕΠΟ του έργου. Σημειώνουμε ότι η αδειοδότηση των τόπων αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και η σχετική διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης ρυθμίζονται σε εθνικό πλαίσιο από την ΚΥΑ με αριθμ. στοιχεία Η.Π. 48416/Ε.103/7.11.2011 (ΦΕΚ Β'2516) η οποία ενσωματώνει την Ευρωπαϊκή οδηγία 2009/31, και την κείμενη νομοθεσία (ν.4920/2022 και ν. 4964/2022).

Από την πλευρά της, η ΕΔΕΥΕΠ έχει ενεργήσει τηρώντας το θεσμικό της ρόλο και με βάση τη κείμενη νομοθεσία. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος της καταλληλότητας ως τόπου αποθήκευσης γίνεται με βάση τα κριτήρια που περιγράφονται στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ με αριθμ. στοιχεία Η.Π. 48416/Ε.103/7.11.2011 (ΦΕΚ Β'2516), η οποία μεταφέρει στην ελληνική νομοθεσία την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2009/31/ΕΚ. Σε κάθε περίπτωση η άδεια αποθήκευσης, έχει αποσταλεί για έλεγχο στη DG CLIMA της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι εξαιτίας της ένταξης του έργου στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ο φάκελος του έργου, μαζί με τις τεχνικές και περιβαλλοντικές του μελέτες, ελέγχεται σε διάφορα στάδια από την DG COMP με την συνδρομή της DG CLIMA, προσφέροντας μια επιπλέον δικλείδα ελέγχου και ασφάλειας. Τη διαδικασία αυτή παρακολουθεί και συμμετέχει και η ΕΔΕΥΕΠ ως αρμόδια αρχή.

Όσον αφορά στο Μνημόνιο Συνεργασίας με την Αίγυπτο για Δέσμευση, Χρήση και Αποθήκευση Άνθρακα στα εξαντλημένα κοιτάσματα υδρογονανθράκων στην Αίγυπτο, αυτό υπογράφηκε μόλις το

Φεβρουάριο του 2025 και αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη η δημιουργία των ομάδων εργασίας για τα διάφορα θέματα (τεχνικά, οικονομικά, νομοθετικά, κλπ.) που καλύπτει το μνημόνιο. Ευελπιστούμε ότι η δουλειά που θα ακολουθήσει σε αυτούς τους τομείς θα οδηγήσει σε μια μεσομακροπρόθεσμη λύση για τις ελληνικές βιομηχανίες, αλλά δεν αποτελεί βραχυπρόθεσμα μία εναλλακτική επιλογή.

3. Προτίθεστε να προχωρήσετε στη διεξαγωγή ειδικής και ουσιαστικής συνεδρίασης με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων, όλων των τοπικών φορέων (της Περιφέρειας, της τοπικής κοινωνίας κλπ) και της εταιρείας, προκειμένου να υπάρξει πραγματική ενημέρωση και διαβούλευση για να αξιολογηθούν πλήρως οι κίνδυνοι του έργου;

Αναφορικά με την ανωτέρω ερώτηση και κυρίως ως προς τη Περιβαλλοντική Αδειοδότηση του Έργου, η ΜΠΕ υποβλήθηκε στις 25/11/2024 από την “EnEarth Greece Μονοπρόσωπη Α.Ε.”, στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) και ετέθη σε δημόσια διαβούλευση διάρκειας 2 μηνών, μέχρι τις 25 Φεβρουαρίου 2025. Η εν λόγω ΜΠΕ περιγράφει, ως οφείλει, όλους τους θεωρητικούς κινδύνους, καθώς και τα μέτρα αντιμετώπισης και ελαχιστοποίησης αυτών. Περαιτέρω, έχουν λάβει χώρα και οι παρακάτω ενέργειες:

- Έχει ενημερωθεί το κοινό μέσω της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- Έχει πραγματοποιηθεί ενημερωτική ημερίδα από το ΤΕΕ Ανατολικής Μακεδονίας

Πιο συγκεκριμένα,

- Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της εταιρείας μας και αναφορικά με το εν λόγω ερώτημα, σας ενημερώνουμε ότι η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου «Μονάδα αποθήκευσης CO₂ στον Πρίνο» που εκπονήθηκε από την εταιρεία “EnEarth Greece Μονοπρόσωπη Α.Ε.”, διαβιβάστηκε αρμοδίως από τη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης την 23^η Δεκεμβρίου 2024 προς δημοσιοποίηση και διαβούλευση στο Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης και σε λοιπούς δημόσιους φορείς και υπηρεσίες, για δημοσιοποίηση στο πλαίσιο της έναρξης της διαβούλευσης και της ενημέρωσης του κοινού, ενώ παράλληλα η ΜΠΕ έχει καταστεί διαθέσιμη (ανοικτή στην πρόσβαση) στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (ΗΠΜ). Η εν λόγω περίοδος δημόσιας διαβούλευσης ολοκληρώθηκε την 25.02.2025.
- Περαιτέρω, ο Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου με έγγραφό του την 14-01-2025 απέστειλε ανακοίνωση στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (<https://www.pamth.gov.gr/m-p-e-toy-ergoy-monada-apothikeysis-co2-ston-prino/>) και προσκάλεσε το ενδιαφερόμενο κοινό να λάβουν γνώση και να διατυπώσουν γραπτές απόψεις στο πλαίσιο της έναρξης δημόσιας διαβούλευσης, επί του περιεχομένου του φακέλου της Μ.Π.Ε. του έργου «Μονάδα αποθήκευσης CO₂ στον Πρίνο» μέχρι και την 14^η .02.2025.
- Στις 30/01/2025 πραγματοποιήθηκε ενημερωτική ημερίδα στη Θάσο, υπό την αιγίδα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ) Ανατολικής Μακεδονίας, για την ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι της ΕΔΕΥΕΠ, καθηγητές πανεπιστημίου και εκπρόσωποι της εταιρείας που εκπόνησαν την ΜΠΕ για το έργο.
- Στις 13/2/2025 οργανώθηκε συνάντηση του ΤΕΕ Ανατολικής Μακεδονίας με εκπροσώπους του Πανθασιακού Συλλόγου Επαγγελματιών σε χώρο κοινού της Θάσου, στην οποία συμμετείχαν καθηγητές του ΕΜΠ προκειμένου να δώσουν διευκρινίσεις ως προς τις τεχνικές διαστάσεις του έργου αποθήκευσης CO₂ στον Πρίνο. Παρόντες ο Πρόεδρος του ΤΕΕ ΑΜ κ. Σωτήρης Λαζαρίδης και η Πρόεδρος του Συλλόγου κα. Θώμη Λουλούδη.
- Επίσης στις 19/2/2025 πραγματοποιήθηκε συνέλευση της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ, Τμήμα Ανατολικής Μακεδονίας, όπου συζητήθηκε το θέμα της τοποθέτησης της Επιτροπής

στην προς διαβούλευση ΜΠΕ του έργου αποθήκευσης CO₂ στον Πρίνο. Συμμετείχαν τα περισσότερα μέλη, είτε με φυσική παρουσία είτε εξ αποστάσεως. Στη συνάντηση έγινε, από καθηγητή του ΕΜΠ, μια αναλυτική παρουσίαση, τεχνικού περιεχομένου, η οποία έλυσε τις απορίες των συμμετεχόντων ως προς τη λειτουργικότητα του έργου, τις μακροχρόνιες επιπτώσεις και την ασφάλεια. Η Επιτροπή συμφώνησε ως προς την έκδοση θετικής γνωμοδότησης για το έργο, παραπέμποντας ταυτόχρονα τη λήψη και έκδοση της τελικής απόφασης στην Μόνιμη Επιτροπή Ενέργειας, Βιομηχανίας, Περιβάλλοντος & Πολιτικής Προστασίας.

Τέλος, στις 25/2/2025 πραγματοποιήθηκε συνέλευση της Μόνιμης Επιτροπής Ενέργειας, Βιομηχανίας, Περιβάλλοντος & Πολιτικής Προστασίας του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, Τμήμα Ανατολικής Μακεδονίας, όπου συζητήθηκε το θέμα της τοποθέτησης της Επιτροπής στην προς διαβούλευση ΜΠΕ του έργου αποθήκευσης CO₂ στον Πρίνο. Συμμετείχαν τα περισσότερα μέλη, είτε με φυσική παρουσία είτε εξ αποστάσεως. **Η Μόνιμη Επιτροπή εξέδωσε θετική γνωμοδότηση υπέρ της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων τη Δευτέρα 7/4/2025.**

Ως εκ τούτου, από τις ανωτέρω πράξεις και ενέργειες προκύπτει επίσης ότι έχουν ακολουθεί η κείμενη διαδικασία και οι ενέργειες που απαιτούνται προκειμένου να ενημερωθεί η τοπική κοινωνία και να εκφράσει τις απόψεις της.

Η ΕΔΕΥΕΠ τηρώντας τον θεσμικό της ρόλο παραμένει πάντοτε ανοιχτή για τη διεξαγωγή νέας συνεδρίασης με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων, όλων των τοπικών φορέων (της Περιφέρειας, της τοπικής κοινωνίας κλπ) και της εταιρείας, προκειμένου να υπάρξει περαιτέρω ενημέρωση και διαβούλευση για την τοπική κοινωνία.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση.

Με εκτίμηση,

Εκ μέρους της ΕΔΕΥΕΠ ΑΕ

Ευθύμιος Ταρτάρας

Υπεύθυνος Γεωεπιστημών & Σύμβουλος Διοίκησης ΕΔΕΥΕΠ ΑΕ

